

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

Postadresse:
Postboks 8059
Dep.
0031 Oslo

Besøksadresse:
Tollbugata 20

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24168800

Telefaks:
24168801

Org.nr.
987 879 696

DERES REF
12/3288

VÅR REF
12-01584-3kek

DATO
7.11.2012

Høringsuttalelse – Forslag til endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barnevernstjenester (Barnevernloven) med tilhørende forskrifter

Det vises til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLDs) høringsnotat av 5.9.2012, med forslag til endringer i Lov om barneverntjenester.

Høringsnotatet tar for seg finansieringsmessige og organisatoriske forhold, og fordeling av disse mellom stat og kommune på barnevernområdet. På et generelt nivå har ikke IMDi prinsipielle synspunkter på organisering og finansiering ut over det at barnevernet bør organiseres slik at barn og unge mottar tjenester av faglig god kvalitet, og at tjenesten er likeverdig. Vi er av den oppfatning at barnevernfaglige vurderinger bør være styrende for tjenestenes arbeid og vedtak.

I høringsnotatet omtales likeverdige tjenester først og fremst i tilknytning til likeverdighet i hele landet – altså at tjenestene skal være gode i alle kommuner. IMDi vil i tillegg fremheve en annen dimensjon ved begrepet likeverdighet, nemlig likeverdighet i forhold til mangfoldet i befolkningen. Offentlige tjenester som er tilpasset mangfoldet i befolkningen er en forutsetning for å sikre at alle, uansett bakgrunn og forutsetninger, får like muligheter i samfunnet.

IMDi mener at likeverdighet knyttet til mangfold i befolkningen – minoritetsperspektivet – er fraværende i høringsnotatet. Omtale av behov for mer kompetanse/ metodeutvikling i et flerkulturelt barnevern er lite framme. Dette er et avgjørende element for å skape et barnevern med tillit i befolkningen, som er et sentralt mål for regjeringen (Meld. St.6 (2012-2013) En helhetlig integreringspolitikk – Mangfold og fellesskap). Et spørsmål som kan reises er også om det er tatt høyde for en økning og kompleksitet i antall saker i årene fremover med bakgrunn i den globaliserte sirkelmigrasjonen som norske barn og unge eksponeres for.

Vi kommer i det følgende ikke til å besvare alle problemstillingene som departementet etterspør synspunkter fra høringsinstansene om, men vi vil komme inn på

noen forhold knyttet til ulike deler av høringsnotatet, hvor minoritetsperspektivet er relevant. Overskriftene følger høringsnotatets kapitteinndeling.

1 Høringsnotatets bakgrunn og oppbygging

Utfordringer knyttet til rekruttering av fosterhjem, kompetansen i barnevernet, kvaliteten i barnevernets tiltak og samhandling mellom barnevern og tilgrensede tjenester er problemstillinger og utfordringer som defineres ut av det foreliggende høringsnotatet. IMDi viser til vår høringsuttalelse til NOU 2012:5 Bedre beskyttelse av barns utvikling, for nærmere diskusjon av disse forholdene. IMDi vil følge det videre arbeidet med lovproposisjonen som skal legges frem for Stortinget med interesse.

2 Fakta om barna i barnevernet

Høringsnotatet viser til at marginaliseringsproblematikk og levekårsutfordringer ligger bak en stor del av tilfellene hvor det er behov for barnevernstiltak. Personer med innvandrerbakgrunn er overrepresenterte i barnevernsstatistikken, uten at dette nevnes i notatets faktadel. IMDi mener dette er relevante og interessante forhold som burde belyses i en slik faktafremstilling.

4 Resultater fra evalueringen av forvaltningsreformen i barnevernet i 2004

Ifølge evalueringen (Deloitte) hevdes det fra kommunenes side at finansieringsmodellen har svakheter når det gjelder å gi kommunene insentiver til å prioritere det forebyggende arbeidet. IMDi vil her påpeke at forebyggende arbeid, gjennom for eksempel å gi foreldre ressurser og nye verktøy for å styrkes i foreldrerollen er spesielt viktig for foreldre som kommer fra land med oppdragertradisjoner som går på tvers av norsk lov. IMDi støtter derfor forslag til endringer som vil styrke insentiver til forebyggende arbeid.

6 Hovedutfordringene i dagens organisering av barnevernet

Evalueringene av barnevernsreformen, samt innspill fra aktører og instanser til departementet, peker på organisatoriske utfordringer som vanskeliggjør gode og helhetlige barnevernstjenester.

IMDi har på oppdrag fra BLD tatt kontakt med ulike aktører for å få innspill til hvordan informasjon og kunnskap om blant annet barnevernet kan spres til innvandrerbefolkningen på en best mulig måte. I forbindelse med dette har Bufetat Øst påpekt at organiseringen av barnevernet og det spredte ansvaret mellom kommunale og statlige aktører samt fylkesnemnda, kan være en mulig årsak til manglende overordnet og helhetlig plan for arbeid med innvandrere innenfor barnevernet.

8 Bedre samhandling mellom stat og kommune – endring av finansieringsform

Departementet ber om høringsinstansenes syn på å øke den kommunale egenbetalingen for institusjonsplasser. IMDi har ikke grunnlag for å gjøre vurderinger rundt dette. Vi vil imidlertid påpeke at vi støtter en finansieringsordning som legger best mulig rette for at barnevernfaglige vurderinger blir styrende, og som åpner for at kommunene i større grad enn i dag kan rette innsats mot forebygging. Det er viktig at foreldre med innvandrerbakgrunn som har behov for det, gis muligheter og verktøy til å styrke sin foreldrerolle.

9 Bedre faglig samhandling mellom stat og kommune

Departementet ser at sterke hensyn taler for at statens faglige bistand for å ivareta et likeverdig tilbud i kommunene, foretas i en form av generell opplæring og faglig veiledning. Videre påpeker departementet at god faktakunnskap er viktig blant annet for å fange opp uheldige utviklingstrekk i tide og møte problemene offensivt før de er for store. Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt det ses som hensiktsmessig å endre statens faglige oppdrag overfor kommunene fra dagens operative rolle til en generell faglig rolle overfor kommunene.

IMDi går ikke inn i en vurdering av en eventuell reduksjon av den operative rollen til den statlige delen av barnevernet, men mener at fokus på en generell faglig rolle vil kunne bidra til å styrke en mer helhetlig innføring av minoritetsperspektivet i barnevernet. På grunnlag av departementets beskrivelser i avsnittet ovenfor, vil IMDi igjen påpeke viktigheten av å ha et minoritetsperspektiv i både kunnskapsutvikling og faktafremstillinger.

12 Lovfesting av krav til forsvarlighet i barnevernloven

Høringsnotatet viser til lovbestemmelser på helse- og sosialfeltet som stiller krav til at tjenestene som ytes skal være forsvarlige. IMDi vil i tillegg vise til pasientrettighetsloven §3-5 hvor det står at man skal tilpasse tjenester til mottakeres individuelle forutsetninger, "som alder, modenhet, erfaring og kultur- og språkbakgrunn. Informasjonen skal gis på en hensynsfull måte". Videre står det at "helsepersonellet skal så langt som mulig sikre seg at pasienten har forstått innholdet og betydningen av opplysningen". Dette er gode eksempler på hvordan likeverdighet i offentlige tjenester kan tas inn i lovverket.

IMDis undersøkelse av bruk av tolk i barnevernet (IMDi 5-2008) avdekket et stort behov for opplæring i kommunikasjon via tolk og bedre rutiner for å kvalitetssikre tolkingen.

14 Begrepsbruken i barnevernloven

Departementet ber om høringsinstansenes syn på endring av begrepsbruk. IMDi er generelt en pådriver for brukermedvirkning, og vektlegging av at ulike brukergrupper blir hørt. I tillegg er vi opptatt av at offentlige myndigheter skal benytte ord og begreper som er forståelige og som ikke stigmatiserer. IMDis anbefaling er derfor at innspill om begrepsbruk fra Barnevernproffene og Barnevernpanelet tillegges stor vekt.

15 Hjelpetiltak for barn og barnefamilier

Departementet foreslår blant annet endringer i Barnevernlovens § 4-4, hvor endringsperspektiv i hjelpetiltak vektlegges, samtidig som *familien* også tas inn i lovteksten som mottaker av hjelpetiltak (ikke bare barnet). IMDi ser dette som viktige presiseringer, og vi støtter endringsforslaget. I mange familier med innvandrerbakgrunn vil en god oppfølging av intensjonen i lovverket bidra til å styrke foreldrenes mulighet til å skape gode oppvekstforhold for sine barn.

19 Barneverntjenestens ansvar for å følge opp barnet etter en omsorgsovertakelse

Barnevernloven § 4-16 har allerede i dag en bestemmelse om at barnevernstjenesten også skal følge utviklingen til barnets foreldre. I forbindelse med IMDi's oppdrag fra BLD om offentlige tjenester (nevnt ovenfor) har det fremkommet informasjon som tyder på at dette ikke skjer i tilstrekkelig grad i praksis. Innvandremiljøer og organisasjoner etterspør slike tiltak, og også enkelte barnevernstjenester uttaler at dette ikke gjøres i utstrakt grad. For familier med innvandrerbakgrunn som har manglende forståelse/kompetanse om norsk barneoppdragelse og lovverk er det viktig at barnevernstjenestene opererer med et helhetlig familieperspektiv i utførelsen av sine tjenester.

23 Presisering av barnevernlovens § 8-4 om oppholdskommunens ansvar for å reise sak for fylkesnemnda

Det er bra at det blir satt fokus på praksisen med at familier flytter fra en kommune til en annen etter at saken er ferdig utredet, og slik unngår at det fattes nødvendig omsorgsvedtak i fylkesnemnda. IMDi har imidlertid erfaring med at dette fenomenet ikke bare er et nasjonalt fenomen, men også har et transnasjonalt aspekt.

Erfaring fra saker som IMDi's integreringsrådgivere har fra norske ambassader i utlandet er at barn og unge som er norske statsborgere tas med og etterlates i utlandet når det er satt i gang forberedelser for å legge frem sak for fylkesnemnda. Saken blir i slike tilfeller som oftest trukket, ettersom barnevernloven ikke gjelder fordi barnet/ungdommen befinner seg i utlandet. Dette er et aspekt som burde vært utredet nærmere ettersom innvandrerbefolkningen i Norge øker, og derved også praksisen med at barn og unge etterlates mot sin vilje i opprinnelseslandet uten returmuligheter, ettersom de er fratatt pass og billetter.

Fremme av barns rettigheter internasjonalt er en prioritert målsetting for regjeringen (Meld.St. 27 Barn på flukt). Men hvem ivaretar norske barns rettigheter i utlandet, når barn/foresatte har ulike oppfatninger av nytten og verdien av langvarige opphold i opprinnelseslandet? Slike langvarige opphold kan ha ulike begrunnelser, men vil uansett ha en negativ effekt på integreringsløpet og vil kunne føre til forvitring av den unges norskkunnskaper. Et av prinsippene i Barnekonvensjonen er at barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Hvem ivaretar dette prinsippet for norske barn i utlandet?

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Randi Kleven
regiondirektør
IMDi Øst

Kjersti Eknes
seniorrådgiver